

Riksbyggen Bostadsrättsförening Visbyhus 24
c/o Riksbyggen
Söderväg 2
62158 Visby

Delgivningskvitto

Förtydligande av aktuella skyddsbestämmelser för byggnadsminnet Visby Triangeln 2

Triangeln 2, hus E

Triangeln 2, hus D2

5. Eventuell uppsättning av anordningar som antenner, räcken, skärmtak, markiser, skyltar, lampor mm ska utföras i samråd med Länsstyrelsen.

KOMMENTARER TILL SKYDDSBESTÄMMELSER

Med ändringar menas alla åtgärder och ingrepp som inte betraktas som underhåll med material lika befintligt. Det betyder åtgärder som riskerar att ändra byggnadsminnets karaktär och utseende.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap §14 lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

Byggnadsbeskrivning/historik

Kvarteret är beläget i korsningen av två viktiga medeltida infartsleder till staden, Hästgatan genom Österport och Adelsgatan genom Söderport. Under medeltiden var kvarteret sannolikt fullt bebyggt. Medeltida murverk finns dokumenterade i flera av kvarterets byggnader.

Fastigheten Triangeln 2 omfattar idag fyra byggnader. I tomtens sydöstra del ligger ett stort reveterat hus (byggnad E) från 1700-talets början eller mitt, med delar av en stomme från 1600-talet. Det avgränsar tomten med gaveln mot Smittens backe i öster och med fasaden mot Hästgatan i sydväst. Mot dess sydvästra gavel längs Hästgatan ligger ett lägre flerbostadshus (byggnad D3) uppfört 1987–88. Intill detta ligger i fastighetens södra spets ett litet medeltida hörnhus (byggnad D2). I tomtens västra del, mot Södra Kyrkogatan ligger ett stort stenhus (byggnad D1) byggt runt sekelskiftet 1800 på delvis medeltida murverk. I öster avgränsas fastigheten av en hög putsad mur mot Smittens backe.

Fastighetens centrala läge i staden, vid två viktiga handelsvägar, har en utbredning som går tillbaka till det sena 1600-talet. Det finns på fastigheten en bevarad bebyggelse med kontinuitet från medeltiden fram till 1980-talet. Fastigheten besitter därmed ett stort kulturhistoriskt värde. Bebyggelsen präglas till stor del av 1800-talets formspråk och fastigheten har genom den ålderdomliga stadskaraktären ett miljöskapande värde i gaturummet.

E-huset är ett flerbostadshus i två våningar, som är uppfört i sin nuvarande volym under 1700-talets första hälft. En del av byggnaden har en timmerstomme från 1600-talet, men största delen av byggnaden uppfördes i skiftesverk under 1700-talet. Huset är reveterat och har en järnvitriolavfärgad slätputs och täcks av ett tegelbelagt valmat sadeltak. Fasaderna har en enhetlig och stram utformning, med en profilerad gesims längs takfoten som enda arkitektoniska utsmyckning. Taket bryts av sadeltakstäckta takkupor mot sydost och nordväst. Med sin stora

volym och två våningar i skiftesverk och timmer utgör byggnaden ett ovanligt inslag i Visbys bevarade 1600-och 1700-tals bebyggelse.

I E-huset finns det väggmålningar i två av rummen som innehåller målningar från 1600-talets mitt som möjligtvis kan vara utförda av Johan Bartsch den äldre eller den yngre. I delar av huset återfinns även målade tapeter daterade till 1780–90-talet.

1896 skedde en ombyggnad och det var då huset fick sitt nuvarande utseende, med flackare takvinkel. De äldre takkuporna ersattes av nya som var större och försedda med sadeltak. Vid takfoten tillkom en profilerad gesims. Fönsteröppningarna i övervåningen förstörades med större fönster med färre spröjsar och fönsterluckorna i bottenvåningen togs bort. Den senaste ombyggnaden skedde 1986–88, då huset renoverades och fick sin nuvarande utformning, vilken anknyter till 1896 års utseende.

D1-huset är ett stenhus av okänd ålder uppfört på medeltida grund. Kraftigt ombyggt år 1988. Byggnaden är ett putsat kalkstenhus i två våningar med inredd vind täckt av ett tegelbelagt sadeltak, med delvis medeltida murverk. Byggnaden finns inte noterad i 1785 års husklassifikation, varför det går att sluta sig till att den är uppförd senare, sannolikt kring 1800. Vid en ombyggnad 1986 tillkom takkuporna, taket förhöjdes något och dörröppningen i norr upptogs. Huset byggdes genom en tillbyggnad samman med fastighetens övriga hus. Mot väster tillkom takkupor och frontespis. Den senaste förändringen skedde 1988, då huset byggdes om och moderniserades. Huset har en svag böjning i mitten av dess västra fasad. Det är en markering av resterna av det medeltida huset som låg i den nordvästra delen av kvarteret.

D2-huset har ursprungligen varit ett encelligt medeltida stenhus med ett okänt antal våningar. Det är ombyggt 1877 och 1890 då det nuvarande nygotiska stiluttrycket i fasaden ut mot Wallers plats tillkom. Byggnaden har en vitkalkad kalkputs och sadeltak med enkupigt tegel.

Omfattningen av de i byggnaden ingående medeltida murarna framgår av bifogad ritning (bilaga 3).

Beskrivning av ärendet

Byggnad E med de två rummen i bottenvåningen med väggmålningar i kvarteret Visby Triangeln 2 är byggnadsminne efter beslut fattat 1987-12-07, Dnr 11.392-1228-87. Byggnad D1, D2 och E (exteriört) är byggnadsminne efter beslut 1996-06-12, Dnr 221-3224-95, då Länsstyrelsen ansåg det vara aktuellt att förstärka och utöka lagskyddet för kvarterets bebyggelse.

Det finns behov av att ytterligare förtydliga byggnadsminnets skyddsbestämmelser och samla de två tidigare besluten till ett beslut för fastigheten Triangeln 2. Länsstyrelsen har därför tagit initiativ till en översyn och förtydligande av byggnadsminnet.

Skyddsbestämmelserna har inför beslutet om förtydligande av aktuella skyddsbestämmelser godkänts av fastighetsägarna.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Kulturmiljölagen (1988:950), 3 kap. Byggnadsminnen

2 § När en byggnad förklaras för byggnadsminne, skall länsstyrelsen genom skyddsbestämmelser ange på vilket sätt byggnaden skall vårdas och underhållas samt i vilka avseenden den inte får ändras.

Om det behövs får föreskrifterna också innehålla bestämmelser om att ett område kring byggnaden skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Tor Sundberg med Susanne Hallander som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

registrator@raa.se

registrator-bn@gotland.se

arkivet@gotlandsmuseum.se

Platina, avisering Lantmäteriet (handläggare)

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Äldre beslut
3. Bilaga ritning, utsträckning av de medeltida murarna

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gotlands län antingen via e-post; gotland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gotlands län, 621 85 Visby.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Vid förenklad delgivning anses ni ha tagit del av beslutet två veckor efter att Länsstyrelsen skickade beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, gotland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 90 00. Ange diarienummer 2802-2021.

~~1880~~
1 (3) L&79

Kopia

RAA

Gotlands Fornsal

Byggnadsnämnden

Kulturnämnden

Inskrivningsmyndigheten

Länsantikvarien

Akten

Byggnadsminnesförklaring av det medeltida huset i Triangeln 1, det s k "A-huset" och 2 rum i botten-
våningen med väggmålningar i det s k "E-huset" i
Triangeln 2 i Visby, (Hästgatan 15), Gotlands kom-
mun

Byggnadsminnesförklaringen skall gälla hela det nord-
ligaste medeltida huset, s k "A-huset", i Triangeln 1
och avse byggnadens exteriör och interiör. Byggnads-
minnesförklaringen skall också gälla det s k "E-
huset" i Triangel 2 och avse de 2 rummen med väggmål-
ningar, se bifogade karta.

A-huset i Triangeln 1 är ett medeltida encelligt ma-
gasinshus bevarat i full höjd. Det har en envånings
källare med stickkupigt tunnvalv och ett spetsbågigt
tunnvalv i 2 våningar med genomgående bjälkar i den
övre delen av valvet. Till källaren finns en välbeva-
rad nedgång från Södra Kyrkogatan och på samma sida
en loftgång på andra våningen. Det branta taket är
täckt med gammalt enkupigt tegel och en vindflöjel av
äldre modell pryder norra gavelspetsen, där gavelfäl-
tets övre del är i korsvirke. Huset innehåller källa-
re, affärslokal och en lägenhet i 2 våningar, som har
en bevarad bulvägg från ombyggnaden vid 1600-talets
mitt i nedre våningen. Målade blomsterslingor på tak-
bjälkar är av okänd ålder.

E-huset på Hästgatan 15 i Triangeln 2 är ett 2 vå-
nings reveterat bulhus från 1700-talet med delar från
1600-talet, ombyggt 1897. De 2 ifrågavarande rummen i
bottenvåningen är dekorerade med välbevarade akantus-
målningar på bulplankorna och är sannolikt utförda av
Johan Barscht vid 1600-talets mitt eller något senare
av dennes son.

Eftersom A-huset i Triangeln 1 samt de 2 rummen med
väggmålningar i E-huset i Triangeln 2 bevarar egen-
arten hos gången tids byggnadsskick och med hänsyn
därtill är att anse som synnerligen märklig, förklarar
länsstyrelsen med stöd av 1 § lagen om byggnads-

1987-12-07

11.392-1228-87

minnen (SFS 1960:690; 1976:440) dessa för byggnadsminnen.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

- 1 A-huset i Triangeln 1 får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
- 2 I A-husets inre får inte göras ingrepp i eller ändring av bärande konstruktioner, rumsindelning och ytskikt på väggar, tak och bjälklag.
- 3 I E-husets 2 rum med väggmålningar får inte göras ingrepp i, ändringar eller övertäckning av rummens väggmålningar eller övrig ytbehandling, bulplan-korna och väggarnas bärande element och övriga snickerier.
- 4 Byggnaderna skall underhållas så de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

Länsantikvarien lämnar råd och anvisningar om vård och underhåll.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter anses nödvändig för att byggnaderna skall vara till nytta, eller om sådan ändring annars kan anses befogad, av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 § byggnadsminneslagen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 § tredje stycket samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

./. Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga formulär B.

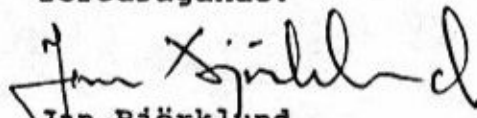
Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet har deltagit landshövdingens ställföreträdare, länsrådet Jan Björklund, jämte ledamöterna Henning Bogren, Eric Carlsson, Torsten Frölich, Torsten Gustafsson, Fred Henningson, Bertil Jakobson, Jan Lundgren, Per-Axel Nilsson, Lennart Petersson, Ulla Pettersson, Yngve Pettersson, Lennart Swegler och Bertil Wiberg.

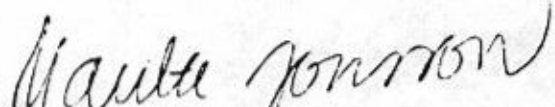
I den slutliga handläggningen har även deltagit läns-

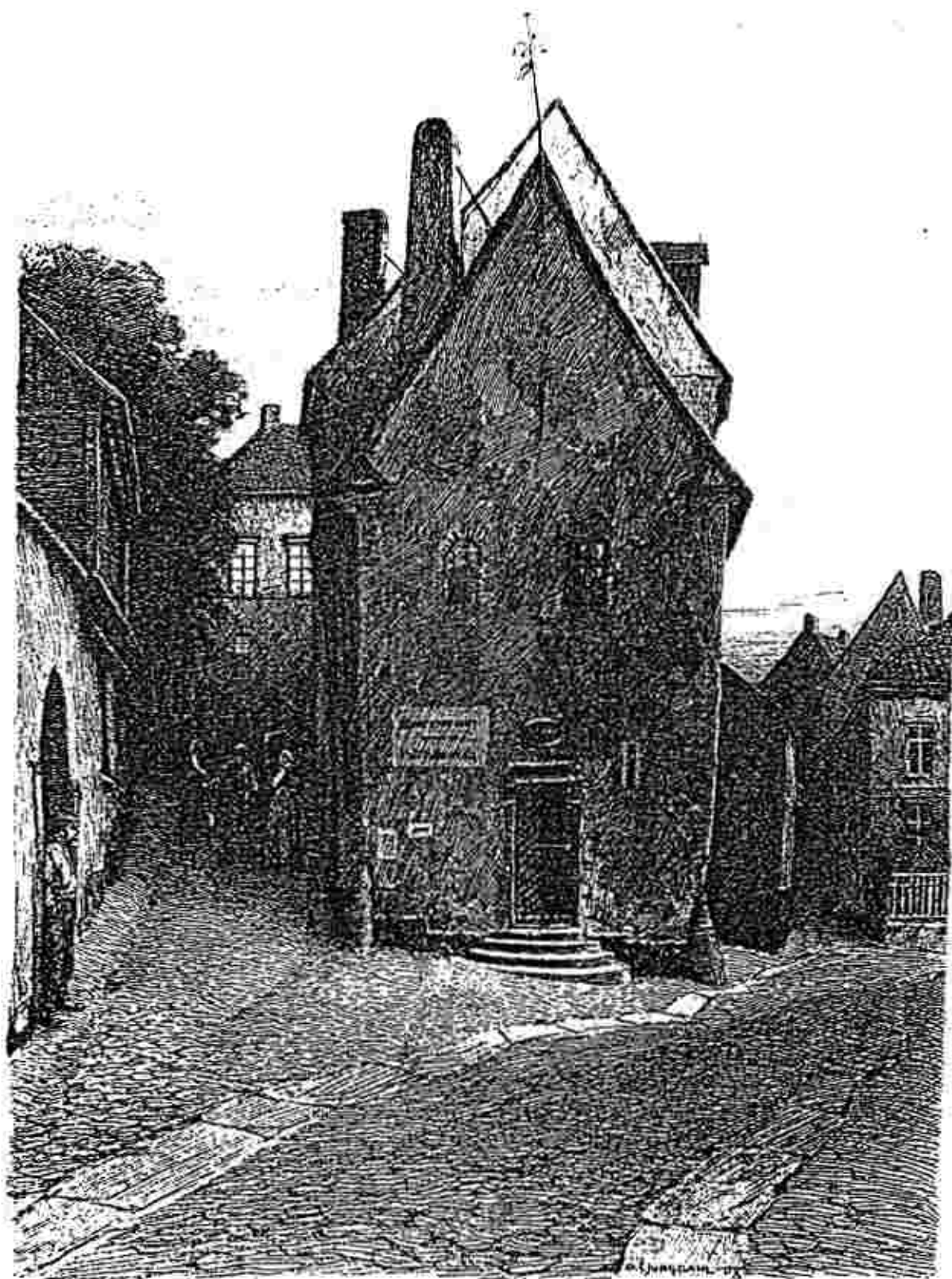
1987-12-07

11.392-1228-87

arkitekten Peter Ringborg, tf förste länsassessorn
Margareta Warholm och länsantikvarien Marita Jonsson,
föredragande.

Jan Björklund

Marita Jonsson

en byggnadshistorisk inventering av
kv. Triangeln 1 och 2,
3 kv. Klinteroten nr 41 och 42

Gotlands Fornsal i nov. 1984.

SITUATIONSPLAN
KV. TRIANGELN 1 0.2

Södra Kyrkogatan
(tidigare Adelsg.)

Bevarat medeltidshus

1700-tals stenhus,
byggt på två medeltidshus

Smittens-
backe

Ombyggt bulmagasin,
med källare

Uthuslänga

Stenhus byggt på rester
av medeltidshus

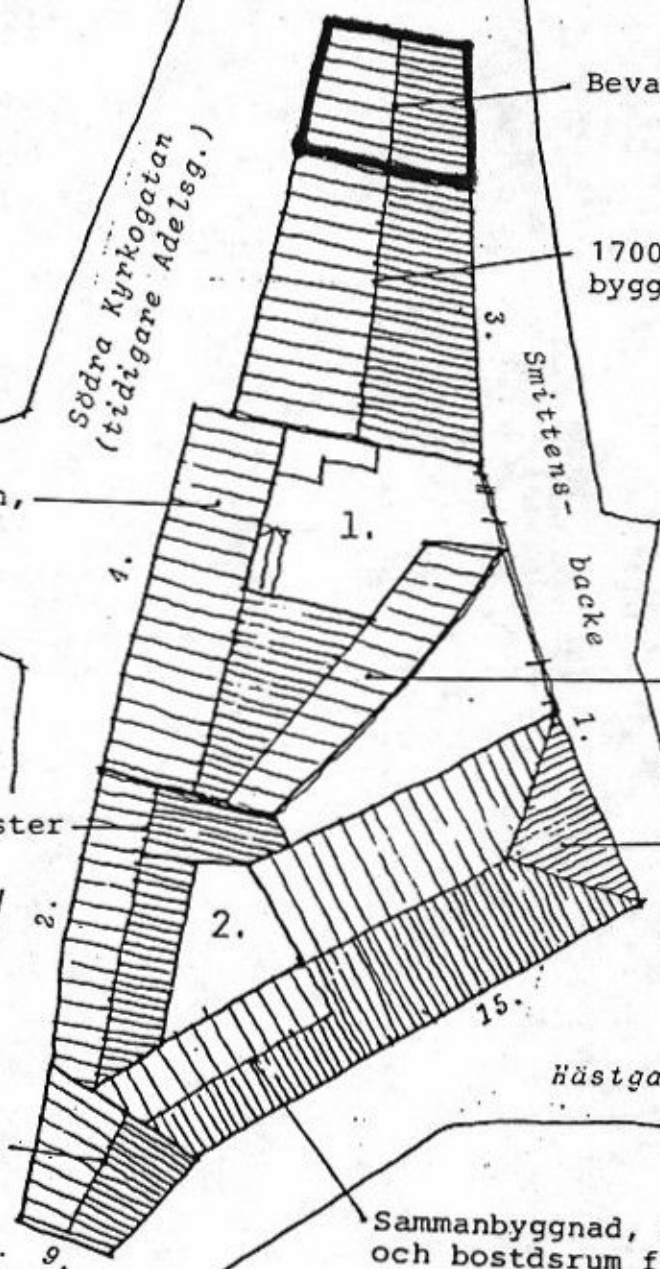
Tvåvånings trähus,
fr. 1750-talet,
ombyggt 1897

Ombyggt medeltidshus

Sammanbyggnad, stenkällare
och bostdsrum fr. 1750-talet

Hästgatan

Wallérs
plats

Länsstyrelsen
Gotlands län

Livsmiljöenheten/kultur

BESLUT

12.06.1996

221-3224-95

1

Kopia
Enligt förteckning
sidan 4

Riksbyggens bostadsrättsförening
Visbyhus 24

Att: Rune Fahlström
Stenkumlaväg 7
621 46 VISBY

Byggnadsminnesförklaring (BM) av byggnaderna D1, 2 och E på fastigheten Triangeln 2 belägen i korsningen mellan Hästgatan och Södra Kyrkogatan i Visby

Länsstyrelsen i Gotlands län

96 -07- 1 8

Överklagande har ej skett
inom föreskriven tid.

Eva Jacobsson

Eva Jacobsson
Registrator

BESLUT

Visby innerstad har bevarat egenarten hos gången tids byggnadsskick och är att anse som synnerligen märklig. Fastigheten Triangeln 1 ingår som en värdefull del av denna bebyggelsemiljö.

På fastigheten har sedan 1987 (länsstyrelsens beslut 11.392-1228-87) funnits skyddsföreskrifter interiört för byggnad E enligt lagen om byggnadsminnen. Länsstyrelsen anser nu det vara aktuellt med ett förstärkt lagskydd för fastighetens bebyggelse och har därför tagit initiativ till denna byggnadsminnesförklaring.

Rubricerade byggnaders kulturhistoriska värde utgörs dels av resterande medeltida murar dels av de skiftande formspråk byggnaderna erhållit vid ombyggnader i olika tider.

Idag synliga förändringar har gjorts under 17- och 1800-tal. Tillsammans med övrig bebyggelse i kvarteret Triangeln, med byggnader representerande 5 seklers olika byggnadstradition, utgör fastighetens bebyggelse ett intressant exempel på långvarigt kontinuerligt brukande i en ovanligt koncentrerad bebyggelsemiljö.

Länsstyrelsen anser nu att fastigheten skall ges ett utökat skydd och förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket lag (1988:950) om kulturminnen mm byggnaderna D1, D2 och E, enligt bifogade karta, som byggnadsminne (BM). Omfattningen av de i byggnaderna ingående medeltida murarna framgår av bifogad ritning.

BYGGNADSBESKRIVNING

D-1 huset är ett stenhus av okänd ålder uppfört på medeltida grund. Kraftigt ombyggt år 1988.

D-2 huset har ursprungligen varit ett encelligt medeltida stenhus med ett okänt antal våningar. Det är ombyggt 1877 och 1890 då det nuvarande nygotiska stiluttrycket i fasaden ut mot Wallers plats tillkommit. Byggnaden har en vitkalkad kalkputs och sadeltak med enkupigt tegel.

E-huset är ett tvåvånings reveterat bulhus från 1700-talet med i byggnaden ingående rester från ett äldre hus. Kvarvarande målningar från detta äldre hus ingår i den tidigare genomförda byggnadsminnesförklaringen.

Byggnaden har grå cementsockel, järnvitriolavfärgad fasad och vit plåtklädd takgesims. Taket som är belagt med enkupigt tegel är valmat åt öster och har ett flertal takkupor klädda i svart plåt.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. I byggnader D1 och D2 får inga ingrepp ske i de medeltida murarna (utsträckningen av de medeltida murarna framgår av bifogad ritning).

2. I byggnader D2 och E får inga förändringar ske vad gäller tak och fasadmateriäl eller övrig exteriör utformning.

3. Byggnaderna skall underhållas så den inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella och till byggnaderna anpassade material och metoder användas. Utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

4. Eventuell uppsättning av anordningar som antenner, räcken, skärmtak, markiser, skyltar, lampor mm skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Livsmiljöenheten/kultur

12.06.1996

221-3224-95

FRAMTIDA ÅTGÄRDER

Före underhåll eller restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Till beslutet bifogas länsstyrelsens förslag till riktlinjer för framtida upprustningsarbeten.

Även för BM provas bygglovpliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

EV ÄNDRING AV BM

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot de meddelade skyddsföreskrifterna anses nödvändig av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lag om kulturminnen mm meddela tillstånd härtill.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 1§ lag om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit länsantikvarie Marita Jonsson.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessorn Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson

Marita Jonsson

24.2

S:A
KYRKO-
GATAN

A

B

SMITENS
BACKE

25.00

28.35

27.44

28.90

4

C

27.18

28.85

29.34

30.03

25.58

25.79

31.50

D1

D3

HÄSTGATAN

32.10

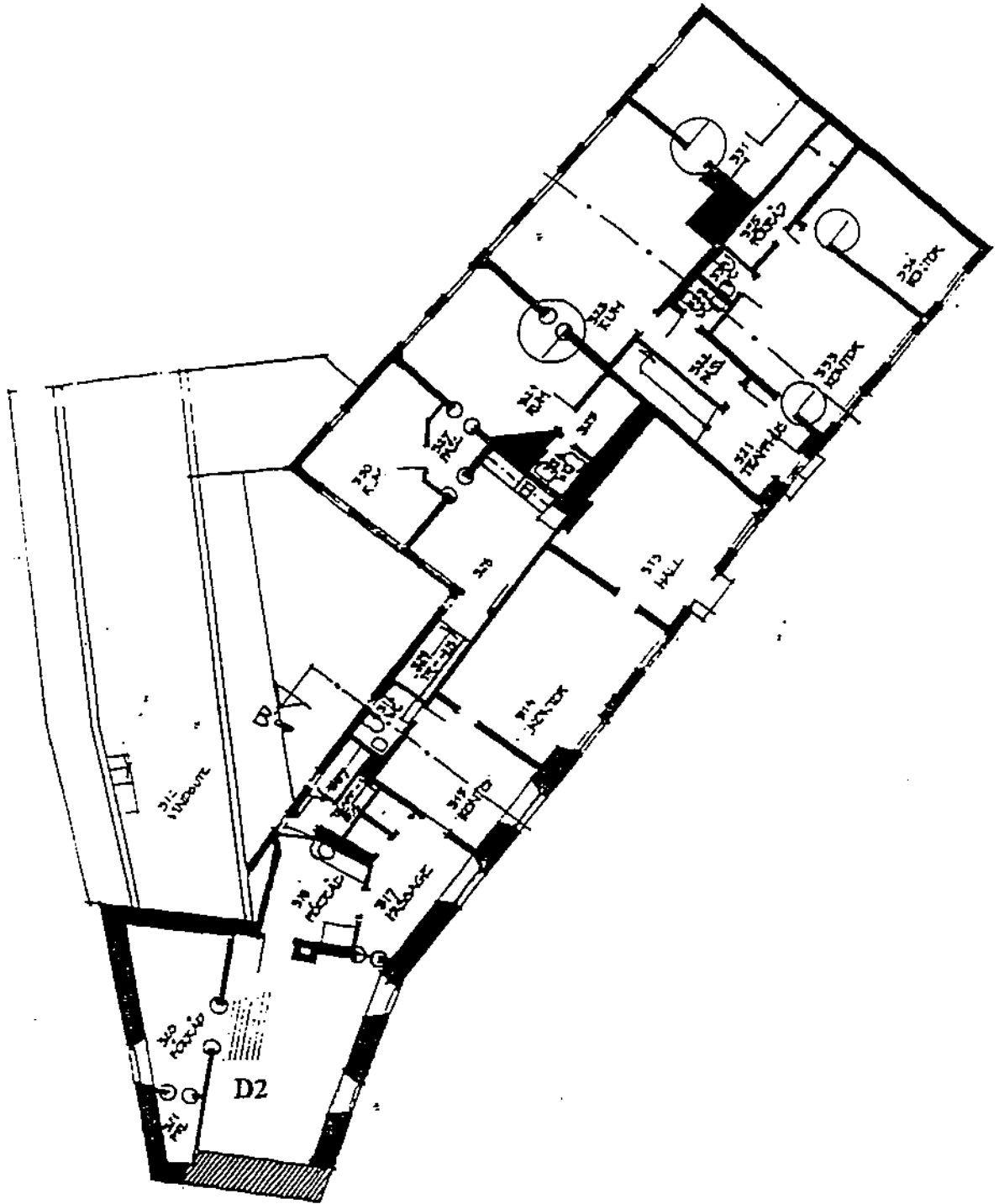
27.32

D2

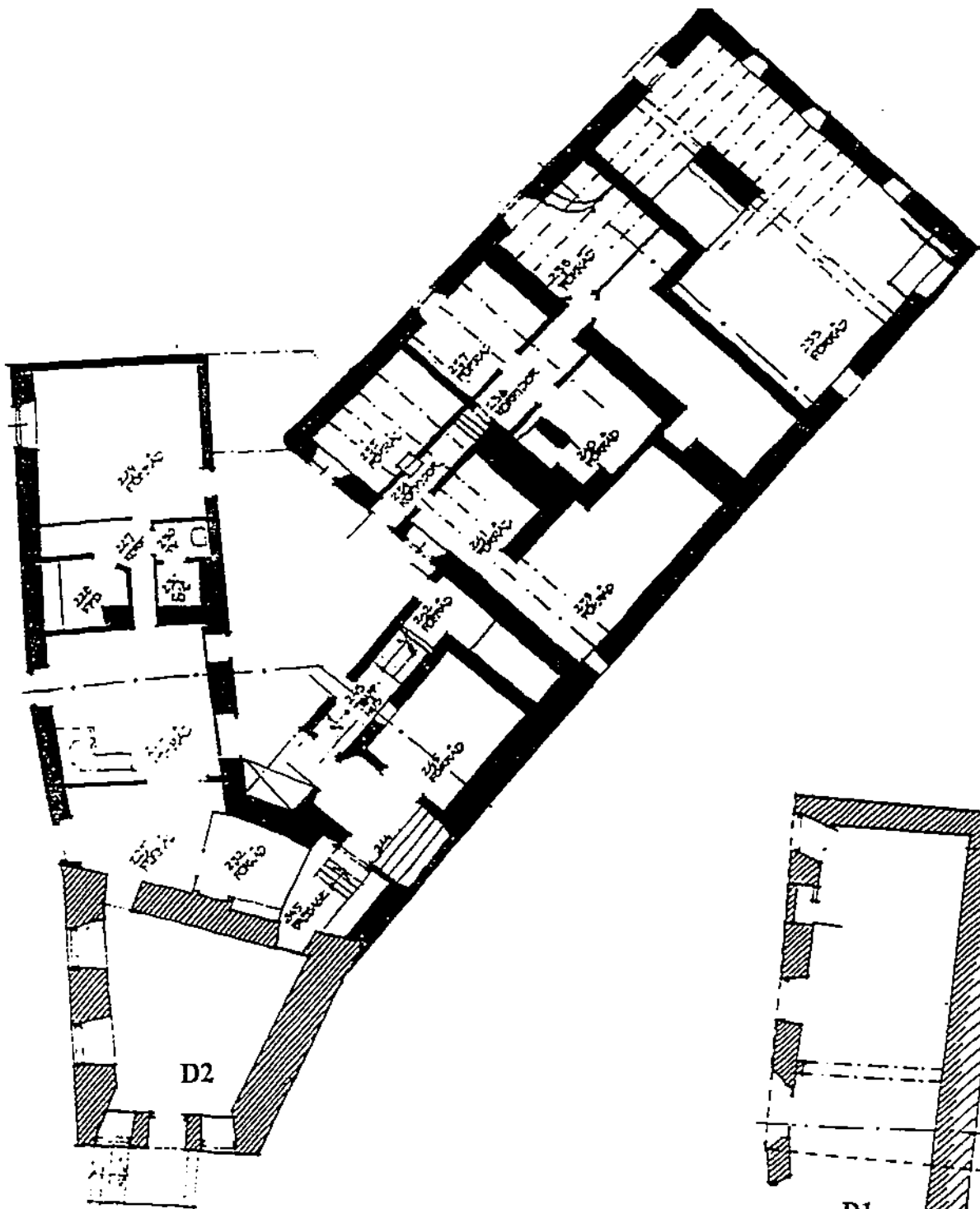
28.5

29.0

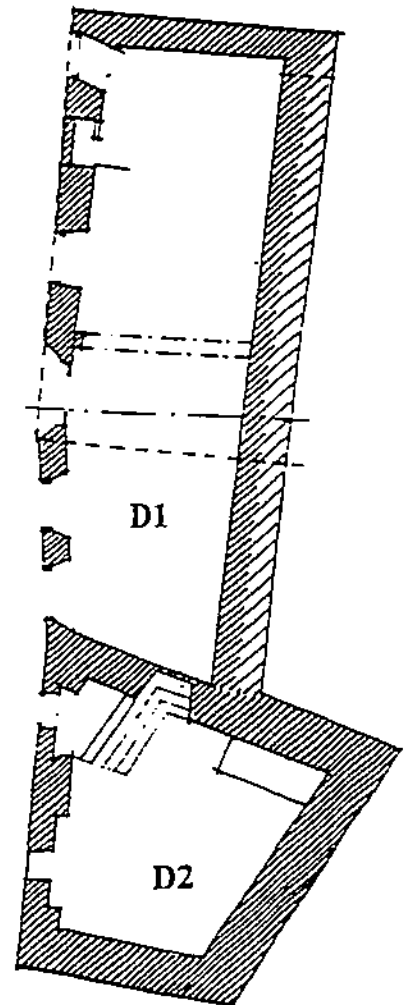
29.66

Medeltida murar D2 plan 2

Medeltida murar D2 plan 1 (bottenvåningen)

Medeltida murar D1 och D2 Källarplan

Bilaga 3

Triangeln 2, medeltida murar är skrafferade.

